

Janina SZCZEPAŃSKA

MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO W ŚWIELE ZASAD ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Streszczenie. Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym z 7 lipca 1994 r. stanowi, iż podstawą przeznaczenia terenów na określone cele i ustalenia sposobów ich zagospodarowania jest rozwój zrównoważony. Podstawowym instrumentem oceny wdrażania zasad rozwoju zrównoważonego w procedurze zagospodarowania przestrzennego jest prognoza skutków wpływu ustaleń planu na środowisko przyrodnicze.

SPATIAL LAND USE PLAN IN THE CONTEXT OF SUSTAINABLE EVELOPMENT

Summary. The Spatial Land Use Act dated 7 July 1994 determines that sustainable development is the basis for assigning areas to particular goal and determining the way of their development. The prognosis of the effects of the influence of land use plan's arrangements on the natural environment is a basic instrument for evaluating the introduction of sustainable development's principles in the spatial development procedure.

1. Ekorozwój – rozwój zrównoważony, zakres pojęcia

Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym z 7 lipca 1994 r. (DzU nr 89) w art. 1 stanowi, że ekorozwój jest podstawą działania w sprawach przeznaczenia terenów na określone cele i ustalenia zasad ich zagospodarowania. Zgodnie z nowelizacją cytowanej ustawy z dnia 29 października 1997 r. (DzU nr 133), pojęcie ekorozwoju zostało zastąpione terminem: rozwój zrównoważony, który był wprowadzony do preambuły znowelizowanej ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska wg stanu prawnego na dzień 29 sierpnia 1997 r. Można przyjąć, że zmiana terminów nie jest zmianą jakościową, a wiąże się tylko z dostosowaniem nazewnictwa w ustawodawstwie polskim do terminów używanych przez Unię Europejską oraz do wyników ustaleń II konferencji ONZ pt.: „Środowisko i rozwój”, która odbyła się 3-14 czerwca 1992 r. w Rio de Janeiro. Jest faktem bezspornym, iż w publikacjach zachodnich bardzo rzadko występuje termin ekorozwój, czyli ecodevelopment, w przeciwieństwie do

powszechnie¹ używanego terminu sustainable development (niem.: Nachhaltige Entwicklung). Termin ten tłumaczony jest na takie bliskoznaczne określenia, jak: „rozwój harmonijny”, „rozwój zrównoważony”, „rozwój stabilny”, „rozwój trwały (samopodtrzymujący się)”. Najczęściej jednak używa się określenia „rozwój zrównoważony”, „rozwój harmonijny”².

Natomiast w Polsce powszechny w użyciu jest termin ekorozwój³, który uważany jest za tożsamy z rozwojem zrównoważonym. Wyraża to jednoznaczne opracowanie pt.: „Nowoczesne podejście Polski do spraw ochrony środowiska”⁴, prezentowane na cytowanej konferencji ONZ.

Zgodnie z art. 3 cytowanej ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska przez rozwój zrównoważony rozumie się taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych, społecznych z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych. Inaczej oznacza to, iż rozwój zrównoważony wyraża rozwój zgodny z naturalnymi uwarunkowaniami przyrodniczymi, polegający na optymalnym wykorzystaniu zasobów i walorów środowiska przyrodniczego, nie naruszający w sposób istotny i nieodwracalny środowiska i zapewniający przezwyciężenie przyrody w całej swej złożoności.

Przyjęcie filozofii ekorozwoju oznacza przejście z przedmiotowego ujmowania środowiska w jego relacjach z rozwojem na podmiotowe⁵ widzenie tych relacji. Wyraża się to:

- przyjęciem nowego paradygmatu systemu wartości: główną wartością jest przyroda sama w sobie, zapewnienie zdolności jej trwałego rozwoju, a nie wzrost ekonomiczny wykorzystujący zasoby przyrody;
- postrzeganiem interakcyjnym środowiska człowieka, dostrzeganiem zdarzeń i zjawisk, w tym również systemu wzajemnych powiązań między różnymi formami użytkowania i zagospodarowania przestrzeni a środowiskiem przyrodniczym⁶;
- przyjęciem zasady, że ochrona środowiska powinna stanowić nierozłączną część procesu rozwoju i nie może być rozpatrywana oddzielnie od niego.

Przyjmując ekorozwój jako „wezwanie dla przyszłości”, należy pamiętać, że w przeszłości dominowały antropocentryczne paradygmaty rozwoju⁷, w których kształtowały się różne relacje między środowiskiem a rozwojem, co ilustruje to załączony schemat 1. Realizacji idei ekorozwoju sprzyja wysiłek społeczności międzynarodowych, w tym szczególnie konferencji ONZ, zapoczątkowanych Raportem Sekretarza Generalnego ONZ U'Thanta w 1969 r. pt.: „Człowiek i jego środowisko”. Najważniejsze działania w tym zakresie w wymiarze globalnym i krajowym ilustruje załączony schemat 2.

¹ a) Glossary of Environmental Terms for Urban and Regional Planner, Berlin 1995.

² b) Prawo Wspólnoty Europejskiej, tom 7, str. 13, Warszawa 1996.

³ Deklaracja z Rio w sprawie środowiska i rozwoju – zasada 1, 1992 r.

⁴ Taką nazwę nosi realizowany od 1994 r. Program UNCHS (Habitat) Harmonijnego Rozwoju Miast Aglomeracji Katowickiej.

⁵ Za Kozłowski S.: Rio początek ery ekologicznej, Łódź 1992 r.

⁶ Przyjętej za podstawę „Polityki Ekologicznej Państwa” uchwalonej przez Sejm RP w 1991 r.

⁷ wg Preambuły do Deklaracji Rio w sprawie środowiska i rozwoju, ziemię mamy traktować jako istotę niepodzielną i powiązaną współzależnościami.

⁸ Kołodziejki J.: Proekologiczna strategia zagospodarowania Wisły.

⁹ Szulcewska B.: Świadomość ekologiczna w strategii ekorozwoju. Materiały TUP, Zeszyt nr 145/93

2. Prawne aspekty rozwoju zrównoważonego w procedurze zagospodarowania przestrzennego

Na poziomie gminy całość procedury zagospodarowania przestrzennego aż do fazy realizacyjnej obejmuje:

- z mocy ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym z 7 lipca 1994 r.:
  - studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego;
  - miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego;
  - ustalenia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu.
- z mocy ustawy prawo budowlane z 7 lipca 1994 r.
  - projekt budowlany;
  - pozwolenie na budowę.

Każdy z tych poziomów w planowaniu jest uwarunkowany ustaleniami wynikającymi z ustaw szczegółowych dotyczących środowiska przyrodniczego jako całości, czy też jego poszczególnych elementów. Postrzeganie tych wymogów w procedurze zagospodarowania jest szansą na wdrożenie zasady ekorozwoju. Najważniejsze powiązania między wymaganiami ustaw szczególnych a poszczególnymi elementami struktury planowania przestrzennego przedstawia załączony schemat 3.

3. Instrumenty oceny realizacji rozwoju zrównoważonego w zagospodarowaniu przestrzennym

Zgodnie z obowiązującym prawem, podstawowym instrumentem oceny realizacji rozwoju zrównoważonego w procedurze zagospodarowania przestrzennego jest system ocen oddziaływania na środowisko⁹.

Na system ten składają się dwa rodzaje ocen:

- oceny strategiczne odnoszące się do polityk, programów, planów. Pierwszą próbą wprowadzenia tej oceny w ustawodawstwo krajowe jest obowiązek sporządzania prognozy skutków wpływu ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na środowisko i wyłożenia jej do publicznego wglądu przez 21 dni razem z projektem planu;
- oceny oddziaływania poszczególnych przedsięwzięć inwestycyjnych na środowisko (OOS) podejmowane na różnych etapach planowania, projektowania inwestycji, zapoczątkowane artykułem 70 ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska z dnia 31 stycznia 1980 r.

⁹ Garlicki S., Śliżewska-Rogała J.: System ocen oddziaływania na środowisko w Polsce. Materiały Konferencji TUP, Katowice 1997 r.

System oceny oddziaływania na środowisko przedstawia poniższe zestawienie:

Rodzaj oceny	Podstawa prawna
Proгноza skutków wpływu ustaleń planu zagospodarowania przestrzennego na środowisko	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. art. 10, ust.2 o zagospodarowaniu przestrzennym • Rozporządzenie MOŚZNiL z dnia 9 marca 1995 r. w sprawie określenia wymagań, jakim powinna odpowiadać prognoza
Warunki zabudowy i zagospodarowania terenu dla: <ul style="list-style-type: none"> • inwestycji szczególnie szkodliwych, • inwestycji mogących pogorszyć stan środowiska 	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym, art. 40, ust. 4a • Rozporządzenie MOŚZNiL z dnia 14 lipca 1998 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać oceny oddziaływania na środowisko inwestycji szczególnie szkodliwych lub mogących pogorszyć stan środowiska
Projekt budowlany dla rozwiązań projektowych inwestycji mogących pogorszyć stan środowiska i szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi.	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska, art. 68, ust. 5 i ust. 6
Koncesje geologiczne dla: <ol style="list-style-type: none"> 1. poszukiwania lub rozpoznawania złóż i kopalni; 2. wydobywania kopalni ze złóż; 3. bezbiornikowego magazynowania substancji w górotworze oraz składowania odpadów podziemnych wyrobiskach górniczych; 4. poszukiwania i wydobywania surowców mineralnych, znajdujących się w odpadach powstałych po robotach górniczych oraz po procesach wzbogacania kopalni. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze, art. 19, 20, 21
Wskazania lokalizacyjne dla autostrad: <ol style="list-style-type: none"> a) ocena wpływu na środowisko; b) ocena wpływu na grunty rolne i leśne; c) ocena wpływu na dobra kultury objęte ochroną. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 27 października 1994 r. o autostradach odpłatnych • Rozporządzenie Ministra OŚZNiL z dnia 5 czerwca 1995 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać oceny oddziaływania autostrady na środowisko
Ocena dla każdej inwestycji	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska, art. 70 • Rozporządzenie Ministra OŚZNiL z dnia 14 lipca 1998 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać oceny inwestycyjne nie zaliczone do szczególnie szkodliwych lub mogących pogorszyć stan środowiska

Istotne jest stwierdzenie, że praktycznie system ocen oddziaływania inwestycji na środowisko (OOS) funkcjonuje na świecie (USA) już od 1970 r., a w Polsce od 1984 r. Dzięki temu zostały wypracowane zróżnicowane metody wykonywania ocen¹⁰, jak np.:

- metody ad hoc (Technika Grupy Imiennej),
- metoda delficka,
- metody indeksowe,
- metody macierzowe,
- metody sieciowe.

Natomiast wprowadzenie nowego rodzaju oceny, jaką jest prognoza skutków wpływu ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na środowisko przyrodnicze, postawiło przed środowiskiem projektantów problem metodyczny. Wyraża się on pytaniem, jak sporządzić prognozę:

- przy przyjęciu za podstawę prognoz paradygmatu holistycznej jedności faktów i zjawisk przyrodniczych;
- z uwzględnieniem wymagań, jakim powinna odpowiadać prognoza, określonych w Rozporządzeniu MOŚZNiL z 9 marca 1995 r.;
- w zależności od zróżnicowanych rodzajów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (zgodnie z art. 13.1. ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym);
- z uwzględnieniem zakresu ustaleń planu.

Zgodnie z art. 10 plany obejmują w zależności od potrzeb:

- przeznaczenie terenów oraz linie rozgraniczające tereny o różnych funkcjach lub różnych zasadach zagospodarowania;
- linie rozgraniczające ulice, place, oraz drogi publiczne wraz z urządzeniami pomocniczymi, a także tereny niezbędne do wytyczania ścieżek rowerowych;
- tereny przeznaczone do realizacji celów publicznych oraz linie rozgraniczające te tereny;
- granice i zasady zagospodarowania terenów lub obiektów podlegających ochronie;
- zasady obsługi w zakresie infrastruktury technicznej oraz linie rozgraniczające tereny infrastruktury;
- lokalne warunki, zasady i standardy kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu, w tym również linie zabudowy i gabarytów obiektów, a także maksymalne i minimalne wskaźniki intensywności zabudowy;
- zasady i warunki podziału terenów na działki budowlane;
- szczególne warunki zagospodarowania terenów, w tym zakaz zabudowy, wynikające z potrzeb ochrony środowiska przyrodniczego i zdrowia ludzi, prawidłowego gospodarowania zasobami przyrody oraz ochrony gruntów rolnych i leśnych;
- tereny, na których przewiduje się stosowanie systemów indywidualnych lub grupowych oczyszczania ścieków, bądź zbiorników bezodpływowych;
- tymczasowe sposoby zagospodarowania, urządzania oraz użytkowania terenu;
- granice obszarów zorganizowanej działalności inwestycyjnej, rehabilitacji istniejącej zabudowy i infrastruktury technicznej, przekształceń obszarów zdegradowanych.

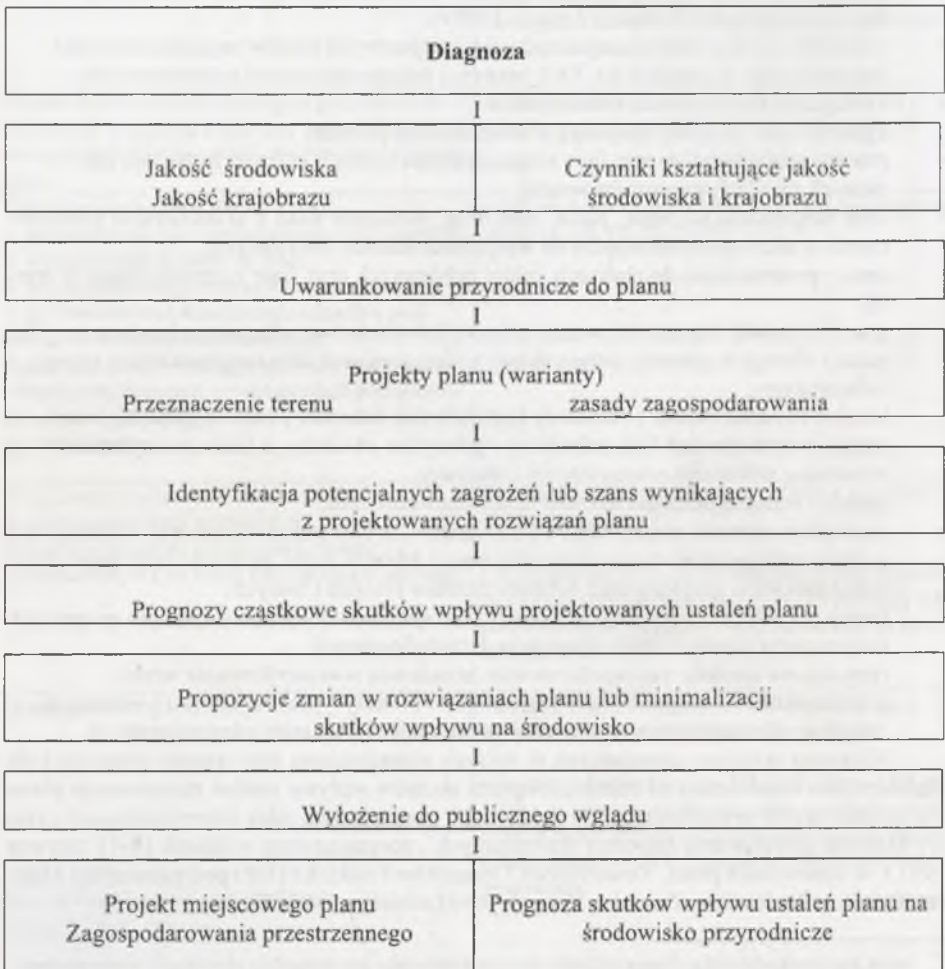
Miejscem wymiany doświadczeń w zakresie metodycznym dotyczącym prognozy była Ogólnopolska Konferencja na temat: „Prognoza skutków wpływu ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na środowisko przyrodnicze, jako istotne narzędzie przeciwdziałania powstawaniu zagrożeń ekologicznych”, zorganizowana w dniach 10-11 czerwca 1997 r. w Katowicach przez Towarzystwo Urbanistów Polskich (TUP) pod patronatem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa (MOŚZNiL).

¹⁰ Anna Starzewska-Sikorska: Ocena oddziaływania na środowisko jako narzędzie planowania przestrzennego w ekorozwoju

Na konferencji autorka opracowania zaprezentowała metodę sporządzania prognozy na przykładzie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Orzesza. Podstawą metody była interpretacja zasady rozwoju zrównoważonego w planie, przez który autorka rozumie:

- uzyskanie w planie optymalnych rozwiązań umożliwiających:
  - z jednej strony spełnienie wymagań ochrony zasobów środowiska zapewniających jego funkcjonowanie;
  - z drugiej strony prowadzenie działalności gospodarczej i zaspokojenie potrzeb społecznych mieszkańców;
- przyjęcie zasady, że prognoza nie ma tylko charakteru kontrolnego, ale towarzyszy całemu procesowi planistycznemu.

Oznacza to, że we wszystkich fazach planowania uwzględniono wzajemne relacje między cechami i właściwościami środowiska a zamierzonymi rozwiązaniami planu. Miejsce prognozy w procedurze sporządzania planu ilustruje poniższy schemat:

Porównując prezentowaną metodę na tle innych autorskich rozwiązań dostrzega się całkowitą zgodność w tym:

- że prognoza musi towarzyszyć od początku całemu procesowi planistycznemu (Dysarz, Babuchowski, Przewoźniak, Sempliński, Wolski);
- że podstawą prognozy jest diagnoza środowiska przyrodniczego, którą:
- Przewoźniak (1997 r.) widzi w studium przyrodniczym do planu zawierającym uwarunkowania przyrodnicze niezbędne dla stworzenia prawidłowej – z przyrodniczego punktu widzenia - koncepcji zagospodarowania obszaru;
- Wolski (1997 r.) postrzega poprzez diagnozy cząstkowe (porządkujące, genetyczne, prognostyczne).

Podobna zgodność występuje również w zapisie końcowym wyników prognozy, które odnoszą się zgodnie z cytowanym Rozporządzeniem do rysunku planu. Według autorki opracowania ostateczne formułowanie wyników prognozy zawierało się w ocenie:

- które ustalenia planu pozwolą na zachowanie istniejących walorów zasobów środowiska (w całym zakresie tego pojęcia);
- które ustalenia planu wzbogacą (ulepszą), odtworzą obniżone lub zdegradowane wartości środowiska;
- które ustalenia planu nie wprowadzą nowych uciążliwości i nie obniżą wartości krajobrazu kulturowego;
- które ustalenia planu mogą wywołać nowe uciążliwości lub spotęgować już istniejące przy jednoczesnym ograniczeniu ujemnych wpływów poprzez sposób zagospodarowania zapisany w planie;
- które ustalenia planu mogą wywołać nadzwyczajne zagrożenia środowiska trudne lub niemożliwe do zminimalizowania w planie.

Przewoźniak (1997 r.) proponuje, aby wyniki prognozy wskazywały tereny:

- dla których plan wprowadza nowe funkcje, w tym ustalenia planu;
- konfliktowe wobec środowiska przyrodniczego, ze względu na: a) ..., b) ..., c) ... itd.;
- dyskusyjne w aspekcie wpływu na środowisko przyrodnicze, ze względu na: a)..., b)..., c)..., itd.;
- neutralne wobec środowiska przyrodniczego;
- szczególnie korzystne, poprawiające stan środowiska przyrodniczego, poprzez: a) ..., b)..., c) ... itd.;
- sposoby minimalizacji negatywnych oddziaływań na środowisko (o ile mają one wymiar terytorialny).

Babuchowski i Sempliński (1997 r.) prezentują zapis obejmujący:

- ustalenia planu stabilizujące i kształtujące system przyrodniczy obszaru;
- ustalenia planu adaptujące lub wprowadzające ekstensywne formy zainwestowania terenu;
- ustalenia planu stwarzające potencjalne zagrożenie dla środowiska.

Przedstawione autorskie metody sporządzania prognoz, wykonane przez autorów reprezentujących różne przecież ośrodki projektowe i wykonujących prognozy do różnych rodzajów planów, wskazują na wspólną filozofię - co świadczy o uniwersalnym charakterze prezentowanych zasad metodycznych sporządzania prognoz.

Przyjmując za słuszny zaprezentowany w niniejszej pracy pogląd, że prognoza powinna towarzyszyć całemu procesowi planistycznemu, można stwierdzić, że tak sporządzona prognoza:

- może być wykorzystana w świadomym podejmowaniu decyzji rady gminy przy uchwalaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- może stanowić merytoryczne uzasadnienie protestów i zarzutów do planu, zgłaszane przez mieszkańców;

Schemat 1

ŚRODOWISKO

- zasoby biotyczne i abiotyczne
- integralność ekosystemu Ziemi

Idea

rozwoju bez ograniczeń

- główną wartością jest wzrost ekonomiczny
- środowisko postrzegane tylko jako środek do realizacji dobrobytu (wzrost)
- dewastacja zasobów środowiska
- zagrożenie biologicznych podstaw egzystencji człowieka

Idea

ochrony środowiska

- główną wartością jest minimalizacja niekorzystnego wpływu rozwoju gospodarczego na środowisko przyrodnicze
- dewastacja środowiska dostrzegana jako przeszkoda w rozwoju gospodarczym
- ochrona zdrowia i człowieka
- redukcja zagrożeń środkami technicznymi i technologicznymi

Idea racjonalnej gospodarki

zasobami

- główną wartością jest efektywne wykorzystanie zasobów przyrody przez człowieka
- wyczerpywanie się zasobów przyrody stanowi realny czynnik ograniczający możliwości rozwoju gospodarczego i społecznego
- szczególnie oszczędność energii
- minimalizacja produkcji odpadów
- utylizacja i recykling odpadów
- dostosowanie wielkości rozwoju do możliwości środowiska

Idea ekorozwoju

- główną wartością jest jakość życia rozumiana w wymiarze psychicznym i materialnym, a nie wzrost konsumpcji
- istoty ludzkie mają prawo do zdrowego i twórczego życia w harmonii z przyrodą
- uznanie, że przyroda jest wartością samą w sobie
- przyjęcia zasady, że rozwój materialnych przejawów życia społecznego możliwy jest tylko pod warunkiem, że nie stanowi zagrożenia dla środowiska

ROZWÓJ

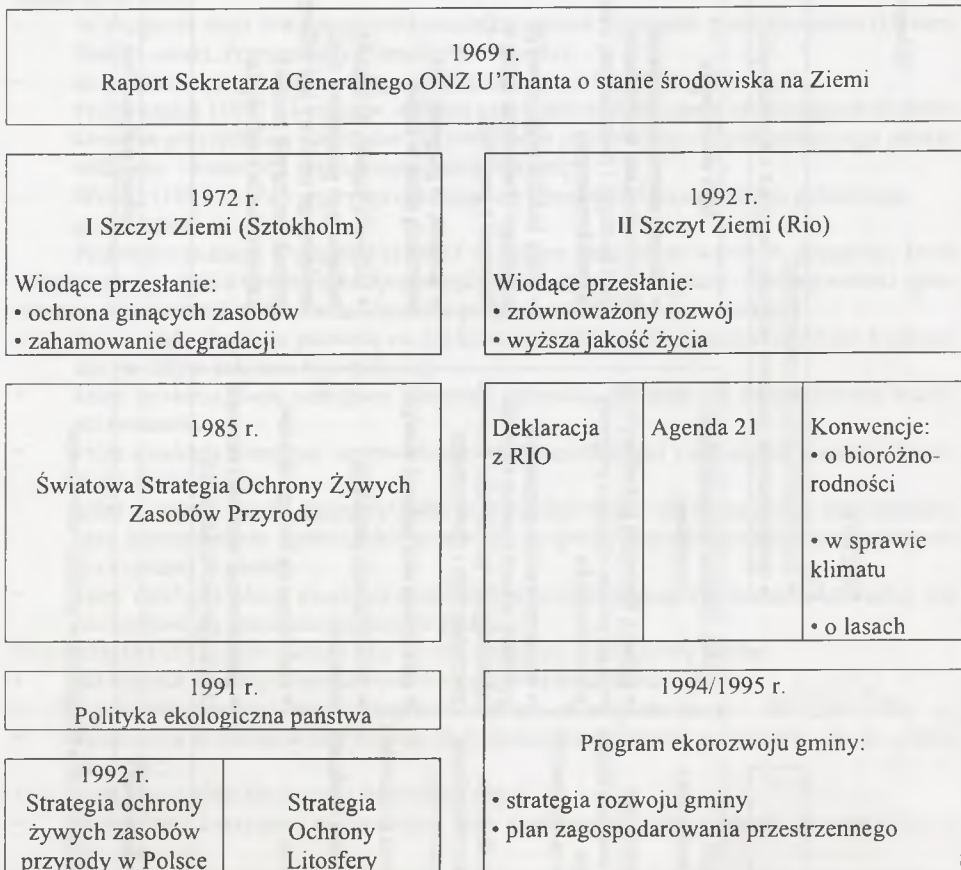
- zaspokojenie potrzeb społeczności
- spożytkowanie zasobów przyrody, ludzkich i finansowych

Relacje przedmiotowe

Relacje podmiotowe

Opracowanie własne na podstawie: Szulczerwska B.: Świadomość ekologiczna w strategii ekorozwoju

Schemat 2

Opracowanie własne.

- może być pomocna przy decyzjach władzy samorządowej odrzucającej protesty lub zarzuty.

Dotychczasowe doświadczenia autorskie wskazują na wzrastającą rolę prognozy, jako istotnego narzędzia dla przeciwdziałania powstawaniu zagrożeń ekologicznych już na etapie planowania przestrzennego. O wzroście rangi prognozy świadczy również uregulowanie kwestii, kto może sporządzać prognozę. Zgodnie z obowiązującym planem, prognoza może być wykonywana tylko przez biegłych z listy MOŚZNiL z 16 września 1998 r. (art. 10, ust. 2 Ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym). Autorka niniejszego opracowania uzyskała świadectwo biegłego, wydane przez MOŚZNiL w zakresie sporządzania prognoz skutków wpływu ustaleń planu zagospodarowania przestrzennego na środowisko.

LITERATURA

1. Babuchowski J., Sempliński P.: Uwagi metodyczne do prognoz w świetle dotychczasowych doświadczeń planistycznych z woj. lubelskiego. Materiały z konferencji TUP, Katowice 1997.
2. Deja A., Kram B.: Prognozy skutków wpływu ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na środowisko przyrodnicze elementem realizacji zasad ekorozwoju i zapewnienia ładu przestrzennego. Biuletyn Komisji OOS nr 18.
3. Dysarz R.: Prognoza a ochrona zasobów przyrodniczych. Materiały z konferencji TUP, Katowice 1997.
4. Garlicki S., Śliżewska-Rogala J.: System ocen oddziaływania na środowisko w Polsce. Materiały z konferencji TUP, Katowice 1997.
5. Glossary of Environmental Terms for Urban and Regional Planners. Wyd. Umwelt Bundes Amt, Berlin 1994.
6. Kołodziejki J.: Proekologiczna strategia zagospodarowania Wisły.
7. Kozłowski S.: Rio początek ery ekologicznej. Wyd. Akapit Press, Łódź 1993.
8. Prawo Wspólnoty Europejskiej. Wyd. MOŚZNiL. Warszawa 1996.
9. Przewoźniak M.: Teoria i praktyka prognozowania zmian środowiska przyrodniczego dla potrzeb planowania przestrzennego. Materiały z konferencji TUP, Katowice 1997.
10. Starzewska-Sikorska A.: Ocena oddziaływania na środowisko jako narzędzie planowania przestrzennego w ekorozwoju. Wyd. Ekonomia i Środowisko, Białystok 1994.
11. Szczepańska J.: Prognoza skutków wpływu ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego śródmieścia Orzesza na środowisko przyrodnicze. Materiały z konferencji TUP, Katowice 1997.
12. Szulczewska B.: Świadomość ekologiczna w strategii ekorozwoju. Materiały z konferencji TUP, Katowice 1997.
13. Wolski P.: Miejsce prognozy w procesie projektowania. Materiały z konferencji TUP, Katowice 1997.
14. Szczepańska J.: Idea ekorozwoju - szanse i zagrożenia, IV Ogólnopolska Konferencja „Ekologia i budownictwo”, Bielsko-Biała 1994.
15. Szczepańska J.: Das Programm UNCHS Habitat Harmonischen Entwicklung Der Stadteballung van Katowice. Union of the Baltic Cities - seminar on: „Physical Planning and the Environment”, Kłajpeda, Litwa 16-17 luty 1996.
16. Uchwała nr V/40/95 Sejmiku Samorządowego Województwa Katowickiego, z dnia 31 stycznia 1995 r. w sprawie programów ekorozwoju gmin województwa katowickiego.

Abstract

The Article 1 of Spatial Land Use Act dated 7 July 1994 determines that sustainable development should be a basis for activities related to assigning the areas to particular goals and setting the rules of their land use. According to Article 3 of Environmental Protection and Development Act, sustainable development means such a development that integrates political, economic and social activities along with keeping natural balance and durability of the natural processes. Acceptance of such a sustainable development's philosophy means turning the orientation from an objective approach to environment in its relations to development to a subjective understanding of these relations. This attitude is expressed by accepting such a

values' system, which considers the nature itself as well as ensuring the possibility of its constant development as the core value. It requires an interactive perception of the human environment, including a system of co-relations between the natural environment and different forms of the land use.

According to currently obligatory law, spatial land use can be carried out basing exclusively on the local plans of spatial land use, which are in power of local law.

Implementing the principle of sustainable development, spatial land use law makes it obligatory to attach a new document to the local land use plan, titled: the prognosis of effects of the influence of land use plan's arrangements on the natural environment.

Prognosis is one of tools of the system of assessment's influence on environment, which is of the obligatory in Poland. In the author's opinion of the present elaboration, the effectiveness of this tool depends on inclusion of the aforesaid prognosis in all stages of the planning process, and not only using it as a form of control. Prognosis's elaboration is based on accepting the paradigm of holistic unity of natural environmental facts and phenomena.

Acceptance of above mentioned principle, that the whole process of plan's making is accompanied by prognosis means that there are no fundamental contradictions between the plan's arrangements and the evaluation of effects of this plan's influence on the natural environment right at the moment of plan's presenting to public view. A prognosis prepared in such a way should be used by the city council for reasonable decisions' making and can constitute a substantial justification for the protests and objections to the plan raised by the local community.